

à la bárdos

XIX. ÉVFOLYAM, 2007. MAJÁLISI SZÁM

A TATABÁNYAI BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM ÉLMÉNYMAGAZINJA. MEGJELENIK ÉVENTE ÖTSZÖR

Ha környezetünk csak rajtunk múlna...

Beszámoló a diákbiológus napokról

Kétévente két napra az iskolában minden a biológiáról és a környezetvédelemről szól. Szemetet szedtünk, hulladékszobrokat készítettünk, a természet elemeivel díszítettük a falakat – a rendezvény idén nekünk már egy héttel korábban elkezdődött. A Bárdos a XI. diákbiológus napokra 2007. április 20–21-én várta meghívott előkelő vendégeit, továbbá a versenyzőket és minden más érdeklődőt.

A pénteki megnyitó után rögtön egy előadás következett. Dr. Gáborjányi Richárd a genetikailag módosított növényekről beszélt. Ezután nyílt meg Lóránt Attila izgalmas és megdöbbentő kiállítása „Indiánok az Amazonas mentén és az Andokban” címmel – a szomorúra rajzolt képet a róluk szóló előadás tette teljessé. Tóth József fotói már inkább gyönyörködtettek, a képek különleges címei megmosolyogtatták a szemlélődőt. A bűvárikiállítás megtekintése után egy igazi bűvárfilmes, Cseh

Tarjáni Antal zsűritag a National Geographic kiállításon versenyző diákok környezetében

FOTÓK: NAGY TAMÁS

Attila élményeit lehetett meghallgatni. Juhász István elefántcsontparti utazásáról mesélt.

Szombaton Kovács József környezetvédelmi szakértő a háziállatokat ismertette meg közelebbről, míg Pudleiner László, Márton Ferenc és Hőbe Gábor ugyanezt tette – a jelenlevőknek élőben bemutatott madárpókkal. Az utolsó előadáson Dr. Mika János klímakutató szavai intettek elővigyázatosságra: a globális felmelegedés várható hazai következményeit vázolta fel. Mindeközben folyamatosan tartottak a diákelőadások is két szekcióban. Tizenöt iskola harmincyolc tanulója versenyzett egymással, tették ezt talpraesetten, izgalmas témákat feldolgozva. A környezetvédelmi részlegben Dr. Padisák Judit, a veszprémi Pannon Egyetem Föld- és Környezetvédelmi Tanszékének tanára, Csaba Attila, a Tatai Környezetvédelmi Rt. vezetője és Tarjáni Antal erdőmérnök; a biológiai részlegben Dr. Alexai Zoltán, a győri Széchenyi Egyetem docense, Dr. Czékus Tibor állatorvos és Dr. Almásy Kálmán patológus értékelt, sokszor nem kímélve a diákelőadókat kérdéseikkel. A zsűritagok szerint a bemutatott munkák színvonalasak, stílusosak voltak, a korábbi évekhez képest többen végeztek önálló vizsgálatokat például kérdőívek formájában, viszont hiányzott a „terepmunka”, a forrásanyagok megnevezése. A zsűri nagyszámú különdíjat ítélt oda a versenyzőknek a helyezések mellett, továbbá átnyújtott egy fair-play díjat is egy kézfogás formájában egy tanulóknak, aki mindössze egy napot készült az előadására, és ezt nem is titkolta el.

Aki egy kis kikapcsolódásra vágyott a sok tudomány mellett, különböző fakultatív programokon vehetett részt: kirándulhatott a Bányá-

szati Múzeumba vagy a Turulhoz, jóllakhatott a reformkonyhán, felfrissülhetett a gyógyteaházban, természetfilmeket, díszmadarakat, hulladékszobrokat nézhetett meg, gyógynövényeket, könyveket, bélyegeket, ásványokat vásárolhatott. Pénteken ismerkedési esten vehetett részt egy retro buli keretében, amelyen azonban a vendégek és a bárdososok is csak igen csekély számban jelentek meg. A kezdeti passzivitás végül csak megtört, és mindenki jól érezte magát.

A kémia tanárok érdekes kísérleteket szerveztek

A rendezvényt záró eredményhirdetésen szinte csak a versenyző diákok és tanáraik vettek részt, az igazgató úr mégis bizakodva beszélt: 2009-ben mindenkit visszavárunk! Sopowné Balogh Elvira szerkesztőségünknek elmondta, hogy a hosszú távú cél a rendezvény országos megismertetése, illetve az, hogy az iskola diákjainak a diákbiológus napok ne csak egy kötelező feladat legyen, hanem egy lehetőség érdekes dolgok megismerésére.

KIS GÁBRIEL–MONOSTORI ANDREA

KÜLÖNDÍJASOK

PALLAG GERGELY (Selye János Gimnázium, Révkomárom), CSAPLÁR MARIANN és ÓSZ FANNI (Bárdos László Gimnázium), SZÁM SZILVIA (Bárdos László Gimnázium), ALBERT ANNAMÁRIA és DÉNES KINCŐ (Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely), TRESZL GÁBOR (Kossuth Lajos Szakközépiskola, Tatabánya), PINTÉR ÁGNES és SIMÁK NIKOLETT (Bernáth Kálmán Szakközépiskola, Vác), GUCSI ERIKA (Széchenyi István Gimnázium, Dunaújváros), SOÓS DALMA (Lengyel József Gimnázium, Oroszlány), PÁL MÁRK (Bárdos László Gimnázium)

HELYEZETTEK

biológiai szekció: 1. HAÁSZ PÉTER (Dobó Katalin Gimnázium, Esztergom), 2. KERÉKI ÉVA (Széchenyi István Gimnázium, Dunaújváros), 3. BÁNSZKY NOÉMI (Bárdos László Gimnázium)

környezetvédelmi szekció: 1. SZILÁGYI VIKTÓRIA (Szalézi-Irinyi Középiskola, Nyergesújfalú), 2. BOGNÁR ANDRÁS (Zrínyi Miklós Gimnázium, Zalaegerszeg), 3. SZEMERÉDI VIKTÓRIA (Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola, Zalaegerszeg)

A problémamegoldó problémája

Iskolai rekordot állított be hiányásaival Bérces Tamás

Csak a szépre emlékezünk! Hősünk fénykorában egy Mikulás-kupa fiúcsapatában Svejni, Soós Máté, Haász Viktor és más félistenek társaságában

FOTÓ: NAGY TAMÁS

Bérces Tamás nevét több mint kétszázhatvan óra igazolt és huszonhét óra igazolatlan hiányzás után törölték a tizenkettedik bések névsorából.

Kérdés persze van bőven: mit lehet csinálni háromszáz óra alatt, miért nem voltak fegyelmi fokozatok, és legfőképp, mi lesz az egy hónappal az érettségi előtt kizárt Bércessel?

Hát akkor kezdjük az elején: a srác, akit az iskola a királyválasztás alatt El Don Tomként ismert meg, nyáron a Meló-Diák közvetítésével elkezdett városunk egyik gyárában dolgozni. Tevékenységét rendszer-gazdaként folytatta, és olyannyira bevált a cégnek, hogy a tanévkezdés után is alkalmazni akarták. Végzős diákoknak mindig jól jön egy kis plusz dohány, ezért Bérces maradt. Megpróbált egyszerre két lovat is

megülni, azaz dolgozni és iskolába járni egyszerre. Vagy legalább felváltva. De a törvény és a házirend keményen fogalmaz, kétszázötven igazolt hiányzás, illetve huszonöt igazolatlan után – mivel nagykorú – nem folytathatja tovább tanulmányait nappali tagozaton.

– Érdekes problémákkal találkozik manapság az ember – mondja Varga Istvánné, igazgatóhelyettes –, mert egyrészt tényleg nagy ez a szám, másrészt meg az ember sajnálja is, hiszen nem plázáznai volt, hanem dolgozott. Új jelenséggel állunk szemben: elanyagiasodott világunkban a pénz fontosabb, mint a megszerzhető szellemi tudás.

– Na, azért ne sajnáljuk ennyire, ennek az időnek körülbelül harminc százalékában dolgozott, a többiben Pesten volt, a barátnőjével, mozizni... – meséli nem kis élccel a hangjában főhősünk jóbarátja, Bankó Ádám.

– Volt már ilyen eset, fiam, nehogy azt hidd, hogy te vagy az első – dorgálta osztályfőnöke, Botond Zoltánné –, de annak volt esze, az kétszáznegyvennyolcnál megállt. Te még számolni sem tanultál meg a nyolc év alatt?

A házirendben pontosan meg van határozva, bizonyos mennyiségű hiányzások után milyen fegyelmi szankció jár. Miért nem voltak akkor fokozatok?

– Próbáltunk türelmesek lenni. Az igazolások bemutatásának is van határideje, Bérces többször is haladékot kapott. Sajnos az osztályfőnök sem tudott semmit tenni, mert rendszeresen hiányzott az ellenőrzője, vagy valami más ürüggyel vágta ki magát

a felelőség alól – válaszolja Varga Istvánné igazgatóhelyettes.

Az előző évek fegyelmi ügyeiből is látszik, hogy iskolánk az ésszerűség határain belül eléggé elnéző a vétkesekkel szemben. Ez esetben azonban már nem lehetett tovább

szemet hunyni a sok hiányzás és lógás felett.

Mivel a nappali tagozaton nem folytathatja tanulmányait, a végzős fiú esti képzés keretein belül fejezi be az évet. Április elsejétől Bérces Tamás neve már egy másik osztály

A LÓGÓS

– egy iskolakerülő diák vallomása –

VAN úgy, hogy a hétfő rosszul kezdődik, és a szegény táskától görnyedt hátú tanuló lekési a buszt. Bizony megesik ez, nem csak velem, mással is. Ilyenkor a kezdeti lanyha izgalom gyorsan hagy alább: hova siessék? Főleg ha az első óra... mi is? Tulajdonképp mindegy, ügyis kések tizenöt percet a busz, ötöt a szál cigi miatt a tízesek mögött, tízet Erzsi néni mosolya miatt, ami mindenképpen visszatart a büfében, még hármát a kávé alapos, épp ezért lassú kavarvatása miatt, míg megiszom, az is vagy hét perc, aztán lepakolok... szóval minek a sietség. Néha úgy adódik, hogy a diák a sulit előtt egész véletlenül összehalálkozik egy haverjával, mondjuk a Bálinttal, aki a tré mobilnál dolgozik, épp ezért fontos vele konzultálni. Így az első órára tervezett fontos teendők átcsúszhatnak a másodikba.

Kilenc-harminc – a kapun surranva belépő, arcát Irénke néni előtt mesteri játékkal elváltoztató, tilosban járó ember ekkor érzi meg az iskola oly kevésbé ismert csendjét és templomi áhítatát; egy arasznyit gyorsan összemegy, és halkán mormolja a pultnál, hogy „egy sonkás szendvicset és kávét kérek”. A lépcső felé igyekezve már minden derűsebbnek látszik, hirtelen azonban a világ meghasad, a pokol kifakad, nyílik egy ajtó, és kilép rajta... „Jó reggelt kívánok, Igazgató Úr!”... és továbbmegy egy alig látható fejbiccentéssel, a diák is kimért léptekkel, mintha övé lenne a lépcső, halad felfelé.

A koffein erőt ad a testnek és agynak, így hamar rájön az ember, hogy a harmadik órája angol, amire ugye nem kell bemennie, hiszen már rendelkezik egy államilag elismert nyelvvizsgával, következésképp tud is angolul. Mi legyen, mi legyen ennyi felhalmozódott szabadidővel? Természetesen a könyvtárban kell letáborozni, valamelyik kellemesen puha fotelben. Ott meg lehet írni a német házit negyedik órára... uhh, nincs is házi, szódoga van. Ezt is ki kellene hagyni.

Mi is jön ezután? Ötödik biosz, hatodik fizika... nah, asszem ma be sem megyek – gondolom az ágyban heverve, és a másik oldalamra fordulok.

MONOSTORI ANDREA

À LA BÁRDOS ♣ A Bárdos László Gimnázium élménymagazinja. Megjelenik ötször egy tanévben. XIX. évf., 2007. májálisi szám. Szerkesztők: Kincses Brigitta, Kis Gábor, Kramarics Anna, Monostori Andrea, Szűcs Ágnes. Munkatársak: Knitzky Nóra, Csonka Nikolett. Felelős szerkesztő: Nagy Tamás. Olvasószerkesztő: Dobrova Zita, Sipos Etelka. Felelős kiadó: Sándor János igazgató. A lap címe: Bárdos László Gimnázium. 2800 Tatabánya, Gál István-ltp. 701. Telefon: 34/311-749 E-mail: alabardos@blg.sulinet.hu, nohab008@gmail.com Ismételtelen felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy a korrekta tájékoztatás érdekében a cikkeknek akkor is publicitást biztosítunk, ha tartalmukkal a szerkesztőség nem azonosul.

naplójában díszleg. Ő azonban nem kudarcként fogja fel az igazgatói döntést: sokkal könnyebb neki ez így, az esti tagozaton ritkábban vannak órák, ráadásul év végén csupán egy-két beszámolót kell készítenie a végső jegyért.

– Problémája egyedül a filozófiával akadhat, mert esti tagozaton etikát tanítanak helyette, lehet, hogy abból osztályozóvizsgát kell tennie, de ezt majd Ferenczy József tanár úrral megbeszéljük – világosít fel az igazgatóhelyettes. – Annál több gondot jelent ez az iskolának: rengeteg adminisztrációt kell elvégeznünk miatta, módosítani kell az érettségire való jelentkezését is, és még számos helyen elkönyvelni a változásokat.

A történet ellenére természetesen érettségizni fog, és a továbbtanulást is tervezi a cég támogatásával, levelező tagozaton. Valószínűleg pénzügyileg ez olyan ajánlat volt, amit tizennyolc évesen az ember nem utasíthat vissza.

Bérces esete a tizenkettedikesek között is új kérdéseket vet fel: velük ballag-e a hajrában kiesett tanuló, feltegyék-e a tablóra, vagy valóban tekintsék úgy, hogy ő már egy másik osztály tagja.

A történet ennyi, befejezsként nézzük a tényeket: a házirend szerint akinek hiányzásai (igazolt és igazolatlan összesen) eléri a 250-et, nem osztályozható. Az igazolatlan órákért egy után osztályfőnöki figyelemztető, 2-3 után osztályfőnöki intő, 4-5 után igazgatói figyelemztető, 6-7 után intő, 8-9 után tantesületi megrovás, 10-11 után szigorú megrovás, 12-15 után az esetleges kedvezmények csökkentése, 16-24 után más iskolába vagy osztályba való áthelyezés, 25-30 után pedig a tanév folytatásától való eltiltás jár.

SZABÓ RENÁTA

Az iskola közössége döbbenettel fogadta a hírt, hogy HIBÁCSKA TAMÁS 12. c osztályos tanuló március 27-én közlekedési baleset következtében elhunyt. Személyében egy kedves, jóindulatú fiatalbambert veszítettünk el. Emlékét kegyelettel megőriztük.

Nagy hírek a kislvilágból

Áprilisban értek véget az idei Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny különböző fordulói. Iskolánkból is számos diák úgy döntött, hogy megméretteti magát kedvenc témájában. Közülük SZÜCS ÁGNES 11. a osztályos tanulót kérdeztem a versennyel kapcsolatos élményeiről, tapasztalatairól, aki több tárgyban is nagyon szép eredményeket ért el.

– KNITZKY NÓRA interjúja

FOTÓ: NAGY TAMÁS

☛ Milyen tantárgykból indultál az OKTV-n?

– Magyarból és töriből. Eredetileg franciából is indultam volna, de a felkészülésre már nem jutott idő a sok tanulnivaló mellett.

☛ Miért éppen a magyar és a történelem? Ezek a kedvenceid, vagy ezekből vagy a legjobb?

– Nagyon szeretem a humán tárgyakat, és egészen másképpen állok hozzájuk, mint ha például valami mást kellene tanulnom. A magyar és a törti a kedvencem, de úgy gondoltam, hogy az utóbbiból több esélyem van a továbbjutásra.

☛ Pontosan meddig jutottál el?

– Mindkettőből egyaránt a második fordulói, igaz töriből kevés kellett volna az országos döntőbe jutásig.

☛ Amikor belevágtál, mit gondoltál, milyen esélyeid vannak?

– Már tudtam az elején, hogy a kettő együtt sok lesz, de úgy gondoltam, lesz, ami lesz, azért megpróbálom. Töriből sanszosabban tartottam magam, ezért is sajnáltam nagyon, hogy csak nyolc ponttal csúsztam le a harmadik fordulóról. Magyarból nagyon örültem, hogy továbbjutottam, de akkor már tudtam, hogy a pontszámom kevés lesz

Macskatánc

a következő fordulóhoz. Jelentős mennyiségű tizenkettedikes anyagot kértek, és ez sajnos lényegesen megnövekedte számomra a versenyt.

☛ Milyen tapasztalatokat szereztél ebben a néhány hónapban?

– Nem volt egyszerű a dolog, hiszen voltak olyan hónapok is, amikor több hét csak a törti vagy a magyar tanulásával telt. Pihenni nem igazán tudtam, mert amikor vége lett az egyiknek, neki kellett állnom a másiknak. Úgy gondolom azonban, ha minél többet foglalkozunk valamivel, azt annál jobban megszeretjük; és mivel én amúgy is nagyon szeretem ezeket a tárgyakat, tulajdonképpen élveztem a felkészülés időszakát. Magas fokú tudásanyagot szereztem a verseny folyamán, amit biztosan tudok majd kamatoztatni további tanulmányaim és az érettségi során.

☛ Jövőre is elindulsz az OKTV-n?

– Igen, szeretnék. Még nem tudom, hogy egy vagy két tárgyból induljak, mert az érettségi biztosan sok időmet elvesz majd. Lehetséges, hogy több esélyem lenne, ha nem apróznám szét a dolgot, és csak egy témára koncentrálnék.

Tűzpróba

Április 19-én az aktuális évi tűzriadót tartottuk meg iskolánkban. A 10. a rossz irányú kivonulásától eltérően a riadalmat a katasztrófavédelem szakemberei „sikeresnek” minősítették. Azért a lépcsőfordulók nagykorúit forgatagát szemlélve eltűnőhettünk, hogy igazi vész esetén a fenti szinteken lakozó háromnegyed résznek mennyi esélye lenne a túlélésre, hiszen ugyanannyi kijáraton át távoznak, mint az alagsorban tartózkodó legfeljebb száz személy...

Próbaérettségi

Március 23-án, a MÜTF-ön írhattak ingyenes próbaérettségét közép- és emelt szinten. Az eredményeket májusra, az érettségi kezdetére várhatóak.

Megérdemelt nagy sikert aratott a 9. a osztályos leányok macskatánca a diákbiológus konferencia megnyitóján. A műsort KOCH NIKOLETT és KASSAY-FARKAS RÉKA tanította be, és heteken át készültek. Kassay-Farkas Réka macskaköszöntője után KISS JUDIT, TÓTH ISTVÁN (képünkön), MARTONKA PETRA és CSAPLÁR MARIANNA prózában küldték el az ember körüli lények segélykérését a XXI. századi globalizált világba.

FOTÓK: NAGY TAMÁS

DUE – idén nélkülünk

Április 27-én rendezték meg Budapesten a diákújságírók egyesületének 2007. évi sajtófesztiválját. A rendezvényen – hosszú évek diadalai után – lapunkat nem érte semmiféle egyéni illetve közösségi elismerés. Kicsit bántja szerkesztőségünket a mellőzöttség, hiszen az elmúlt egy évben tértünk át a teljes ofszetnyomatásra és kiadtunk színes újságot is. A szerzők, szerkesztők újbóli generációváltása is zökkenőmentesen sikerült. Bár azt is el kell ismerni, hogy a korábbi években annyira bábort learattunk, hogy az ideai döntést megértéssel kell fogadnunk. Díjazott kollégáinknak gratulálunk. Nem adjuk fel, jövőre újra pályázunk!

Anyagtorlódás miatt lapszámbunkban versenyeredményeket nem tudunk közölni. Legközelebb pótoljuk.

Amikor a szervezet önmaga ellen fordul

Aggódó szeretettel

Állapotjelentés Sipos Etelka tanárnőtől

Sipos Etelka tanárnő a Bárdos egyik alapító tagja. Ki ne látta volna már őt egyik teremből a másikba szaladgálni, magyar- vagy éppen németórát tartani? Sajnos az elmúlt pár hónapban erre nem volt példa. Távollétéről, illetve betegségéről érdeklődött az À La Bárdos.

☛ **Úgy mégis körvonalakban mi ez a betegség, ami ilyen hirtelen megtámadta a Tanárnő szervezetét?**

– Mindenekelőtt hadd mondjam el, hogy nem igazán szerettem volna, ha megjelenik rólam az újságban ez az interjú, de aztán annyi butaságot hallottam vissza, hogy úgy döntöttem, mégiscsak jobb, ha válaszolok a kérdésekre. Nos, ez egy autoimmun betegség. Ez azt jelenti, hogy a szervezet önmaga ellen fordul. A szervek ellenségnek tekintik a saját sejteket. Az én esetemben az izmokat támadta meg egy enzim. Ettől (tulajdonképpen) a végtagok izmai, gyulladásba kerültek, olyan, mintha folyamatosan izomlázzam lenne.

☛ **Hogyan derült erre fény? Milyen tünetekkel jár együtt?**

– Körülbelül egy hónap alatt derült ki. Egyszerű bőrkiütésekkel kezdődött, amire a helyi orvos rögtön rávágta, hogy biztosan kozmetikumot váltottam. Mondjuk nem csodálom, mert nem sokan ismerik ezt

a ritka betegséget. Aztán azt vettem észre, hogy egyre nehezebben mozogtam, de nem tulajdonítottam neki nagyobb jelentőséget. Aztán az egyik nap már nem bírtam beülni a kocsiba. De még mindig csak azt hittem, hogy sok a munka, ki vagyok fáradva. Karácsonykor viszont már nagyon nehéz volt minden mozdulat. Elküldtek vérvételre, onnan pedig egyből beutaltak a kórházba.

☛ **És az orvosok? Hogy álltak ehhez a nem mindennapi betegséghez?**

– Az volt a hatalmas szerencsém, hogy itt Tatabányán olyan doktor keze alá kerültem, aki jártas volt ebben a témában, így egyből felismerte, hogy mi a gond.

☛ **Hallottuk, hogy Debrecenben is járt. Hogyan került szóba, hogy oda kellene eljutni?**

– Ez a tatabányai orvos ott dolgozott sokáig, és ő ajánlotta a debreceni specializátát. Ilyen központ az országban sajnos nagyon kevés van. Pesten is lenne, de mivel ott nem jártam szerencsével, azért mentem Debrecenbe.

☛ **Az ottani kezelés tehát sikeresnek bizonyul?**

– Úgy néz ki, hogy javul az állapotom. Először szteroidokat kellett szednem, ezek csökkentették a gyulladást, de ez sajnos teljesen felborította a cukorszintet, és a víz-háztartást. Most pedig egyfajta az

immunrendszert gyengítő kapszulákat szedek, hogy ne termelődjön tovább ez a káros enzim. Mindenestre ez sem a legegészségesebb a szervezetemnek. Sajnos mindkét gyógyszernek rengeteg mellékhatása van, így most az eredeti betegség mellett azokkal is küzdeni kell.

☛ **Ilyen körülmények között hogyan tölti a tanárnő a mindennapjait?**

– Az elején volt három hét, ami nagyon kritikus volt. Attól féltem, hogy mozgásképtelenné válok. Semmit nem tudtam egyedül megcsinálni. Minden mozdulat nehezemre esett. Azóta – hála az égnek – javult a helyzet, de még nem az igazi. Mindent át kell gondolnom, hogy hogyan kellene megcsinálni, hiszen most minden háromszor annyi időbe telik, mint régebben. Furcsa, hogy olyanoknak tudok örülni, olyan apróságok miatt van sikerélményem, ami másoknak természetes. De igyekszem a legtöbb dolgot önállóan elvégezni, mert nem jó, ha mindent megtesznek helyettem. A lányom sokat segít, ha itthon van.

☛ **Tanárnő, mikor kezdhet el újra tanítani?**

– Ebben a félévben már sajnos nem mehetek, de bizom benne, hogy szeptemberben minden rendben lesz.

☛ **Hiányzik a bárdosos élet?**

– Persze, hogy hiányzik! Azt az együttérzést, segítőkészséget, amit a kollégáktól, illetve a gyerekektől tapasztaltam az iskolában, soha nem gondoltam volna. Bárkinek szólhatam bármi miatt, azonnal megoldották. Abban a pillanatban, ahogy kiejtettem valamit a számon, máris

jött a segítség. A diákoktól kapott imélek és esemesek is nagyon jól estek. Számomra ez valami hihetetlen volt, és sok erőt adott.

☛ **A jövőre nézve mit ígérnek az orvosok?**

– Hát, az orvos azt mondja, hogy száz százalékos már nem lesz, javulni fogok, de semmi sem lesz olyan, mint régen volt. Mindenestre nagyon sokat javultam. Három hónap alatt annyit, amennyit az ilyen betegek fél év alatt szoktak. Ez részben a gyógyszereknek, részben a hozzáállásnak köszönhető. Pozitívan próbálok hozzá viszonyulni, hiszen vannak nálam sokkal rosszabb helyzetben lévő betegek is. Sokszor mondom magamnak, hogy nincs nekem semmi bajom! Igazából nem a fizikai fájdalom a legrosszabb, hanem a tehetetlenség, hiszen sok mindent nem tudok megtenni, rá vagyok utalva másokra. Ám minden betegség relatív, hozzá lehet állni pozitívan és negatívan is. Én az előbbihez tartozom! Meg akarok gyógyulni! És nem adom fel!

CSONKA NIKOLETT

Gerecse 50

Most szombaton Tatabánya immáron 26. alkalommal rendezte meg ezt a 48 km hosszú túrát. Magyarország második legrégebbi teljesítménytúrája is ez egyben, ugyanis csak egy évvel rajtolt később, mint a 101 km hosszú Kinizsi-százasa. A rendezvényen 2000-2500 induló vesz részt.

Két osztálytársammal vágtam neki a hosszú gyaloglásnak. Korai indulást tűztünk ki célul azért, hogy elkerüljük a nagy tömeget. Hajnali hat órától indították az első túrázókat, s nekünk is sikerült az elsők között, 6:10-kor elindulni. A sok vállalkozó szellemű túrázó között akadnak futók is, akiknek a 12 órás szintidő fele alatti teljesítés a cél, de akadnak olyanok is, akik szép komótosan, saját tempójukat követve, 10-12 óra alatt érnek célba. Mi a tavalyi kilenc óra menetelés után egy órával korábban szeretnénk volna megérkezni. Ahhoz, hogy ez sikerülhessen, hat km/h-s átlaggal kellett számolnunk. Ez csak a megfelelő cipő kiválasztásával lehetséges. Természetesen mindenki másra esküszik, de a lényeg az, hogy az adott ember kényelmi igényeit kielégítse.

János-forrás-Tardos, majd Pusztamarót, a fordulópont következett. Visszafelé már nagyon meleg volt, de a végén azonban sikerült olyan tempót felvennünk, amellyel öt perccel nyolc órán belülre kerültünk. –KG–

Sipos Etelka tanárnő a 2004. évi ballagáson előző osztályával

FOTÓ: NAGY TAMÁS

Octavo anno

FOTÓ: PETŐ SZABOLCS

PPEN Pesten voltam hidegháborút hallgatni, amikor a Múzeum körüti ELTE campuson három latinos bölcsészt láttam lebegni. Így határoztam el, hogy a címet egy XI. Pius nevű nőném embertől lopom. Különbözik ha telepokolom a szöveget idegen szavakkal, – hódolva a ma igencsak divatos intellektuális vízfejűségnek – akkor te ezt kapásból elhiszed. Anélkül, hogy megértenéd. A gyakorlatban így működik. Előadás előtt még egy kávé, kis friss levegő, hogy legyen erő gondolkodni. Intra-vénás kellene, de nincs. Se tableta, se más. Ez van. A felfokozott teljesítménykényszer miatt az iskola ódiama, hogy nekem három órát kell aludnom. És miután sikeresen szemem köptem magam ezzel a mondatokkal, elárulom a titkot: a nyolc itt töltött évről lesz szó. Egy, két, há...

...Négy évig öntudatlanul, szemellenzővel jártam iskolába nap nap után. Röviden: folyamatosan verekedtünk, a lányok meg klikkesedtek. (Isten tartsa meg jó szokásukat!) Emlékszem vicces esetekre; például ahogy Frédi elbőgte magát ötödikben az első négyesénél (bizony ilyen szinten működött az elitizmus), vagy mikor én matekórán felszívtam az ezüst tintát agyig... ez az érme egyik oldala, a felszín. Nyolc év viszonylag hosszú idő, az életkorom majdnem fele. És mintha tegnap lett volna, hogy először jöttem iskolába, hogy nekiálljak teljesíteni a nyolcéves tervet. Nem lehetett előre tudni, hogy mi lesz belőle. Az ember gyakran úgy él meg drasztikus változásokat, hogy nem is veszi észre őket. Az-

tán az okosabbja átértékeli az elmúlt időt. És visszakanyarodva a bekezdés elejére; 14-15 évesen az ember el van foglalva azzal, hogy kellőképp haragban legyen a világgal, esetleg próbál beállni egy sorba. Én már egy ideje inkább igyekszem leküzdeni a rám erőltetett társadalmi konvenciókat, hasztalan... Az elmúlt pár évben bődületesen nagyot változott a világ (nem csak abból a szempontból, hogy nincsen télen hó), és értetlenül állok bizonyos dolgok előtt. Lehet, helyesebb lenne úgy fogalmazni, hogy ez a változás egy folyamat végterméke, egy elrontott koncepció hozadéka a múltból. A koncepció szó eufemizmus. Bár mindig, mindenhol van lefelé. Nem értem például, hogy engem egy nyolcadikos milyen alapon akar megverni, ha elé merek állni a büfénél. Őszintén, mi még tiszteltük, de inkább félve tiszteltük az idősebb diákokat. Ez egy. Elégé óvatosan kell fogalmaznom, ha nem akarok egyes érdekeket sérteni. Remélem, nem izgattam még fel senkit. Nehéz kiemelkedni az általános szürkeségből. Gyakran én is olyan üveges tekintettel csodálkozom a világra, mint a buszon a mellettem álló. Szembeötlő, nem csak magamon veszem észre, hogy belefásulunk ebbe az egészbe. Most konkrétan a nyolcéves rendszerre gondolok. Diák is, tanár is, mindenki. Elgondolkodtató, hogy több időt töltök kinn a tizenéves idén, mint mondjuk matekórán. És borzasztó, de itt az új nemzedék! Attól rettegtem egész évben, hogy velünk a „tizes kör” kihál az isko-

lából. De nem, kérem szépen! Még mindig lesz olyan deviancia, amely ellen lehet színpadiasan harcolni, így a szőnyeg alá tudunk söpörni más problémákat. Visszatérve, sok itt végzett ismerősöm érezte úgy, hogy elege van nyolc év után, és úgy volt vele, hogy próbálta túlélni a maradék időt. Uram, bocsá, tavaly óta már én is. Szerencsére néhány napon belül elballagunk innen a nagy világba. Az anyám sírni fog, hogy milyen hülye nagy fia van, többen odajönnek gratulálni, hogy sikerült lezárni egy fejezetet. Én meg majd az órára nézek, elégedetten hátradőlök, és iszom egy sört előre a medve bőrére.

Ez szubjektív vélemény. Szubjektív igazság. Szívesen vitatkoznék. Valaki mondja a szemembe, de nézzen mindkettőbe...

ELEK SOMA BALÁZS

Ki nyerte a 16 órás focit?

Megkésve bár, de ebben az évben is megrendezésre került a 16 órás foci. A szervezők pontos időrendet függesztettek ki, amit be is tartottak, olykor a játékidő rovására. A sorsolásban azonban egy kis hiba csúszott, ugyanis az első körben egyes csapatok rendkívül könnyű ágot kaptak. Ebből azonban nem lett volna probléma, ugyanis elméletileg mindenkinek játszania kellett mindenkivel. A

Miért szeretjük a menzai ebédet?

Mint még sok száz diák, én is azok közé a szerencsés (?) tanulók közé tartozom, akik nap mint nap az iskolai menzán ebédelnek. Elgondolkoztam rajta, hogy mit is szeretünk benne annyira.

Mindenek előtt, a precízen elmosogatott evőeszközöket és a patyolattiszta terítőket; amelyeken péntekre ugyan már ott vannak a heti menü maradványai, de semmi baj, hiszen egy (szalvéta hiányában csupán) papírzsepivel és egy laza mozdulattal megszüntethető ez az aprócska kellemetlenség. Az ételek pedig hihetetlen gazdag gasztronómiai élvezeteket nyújtanak, ráadásul látványban is vetekszenek egy luxusétterem kínálatával, valamint rendkívül gazdaságosan előállíthatók. Hiszen senkinek sem tűnhet fel, hogy a májgombóc leves kísértetiesen hasonlít a húsleveshez mind „illatra”, mind kinézetre és ízben sem fedezhető fel radikális változás kivéve, ha teszünk bele némi sót. Habár a sóval való kísérletezést csak a bátrabbaknak javaslom, mert ami a sótartókban van, inkább hasonlít a mosóporra. Mindenesetre elég érdekes. Végül, de nem utolsó sorban pedig meg kell említenem azt is, hogy mire a magasabb osztályokban tanulók végre eljutnak az ebédlőbe, általában már csak a laktató és bőséges „maradék” jut nekik. Ez a nap fénypontja. Ilyenkor, ha szerencsénk van, még eljutunk időben a megváltást jelentő büféig, hogy vegyünk magunknak valamit, ha meg nincs szerencsénk, akkor éhezünk.

Végül soron viszont Schobert Norbi valószínűleg rettentő büszke lenne, ha tudná, hogy milyen egészséges bioételeket fogyasztunk. Éljen a menza! – W.D. –

félreértés akkor kezdődött, amikor a 11. b csapata egy ilyen szerencsés fordulószoros után úgy döntött, hazamegy. Állításuk szerint minden kötelező meccset végigjátszottak, így ők nyertek. Ez csak azért lett érdekes, mivel a másik ágon a 12. b és a 11. a csapata egyaránt egy vereséggel rendelkezett úgy, hogy a 11. bével, illetve a „könnyű” csapatokkal még nem játszottak. Ezek után tiltakozásul a 12. b csapata otthagya

a bajnokságot, másnap pedig a 11. át hirdették ki győztesnek, amelyek körülményeit sokan azóta is kifogásolják. k. g.

FOTÓ: NAGY TAMÁS

Mese a napi háromszor egy feketéről

Kaffai, a világhódító

Káldi, az etióp pásztor naphosszat csak heverészett a kecskái mellett. Egy nap különös dologra figyelt fel, mikor új legelőre hajtotta az állatokat: azok élénken ugrándoztak körülötte még naplemente után is, aludni egy percet sem kívántak. Meglesem én, mi az oka ennek, gondolta Káldi, s amint megvirradt, lustálkodás helyett a kecskéket kezdte tanulmányozni. Egyszer csak látja ám, mind valami ismeretlen bokor piros bogyóit rágszálja. Nosza, szedett ő is egy marékka, s hazafelé betért a közeli szerzetesekhez. Elmondta nekik, mit tapasztalt, ők pedig örültek; gondolván, hogy ezzel végre ébren is maradnak éjszakai imádság közben. Egy hónap múlva, mikor Káldi ismét arra járt, behívták a kolostorba, és egy csésze fekete italt kóstoltattak meg vele. Így szól a kávé eredetének legendája.

Hagyományaink szerint a cserje egy etióp tartományból, Kaffából származik, a történelem viszont az első kávéfogyasztókat 15. századi jemeni szerzeteseknek tartja. Innen terjedhetett tovább Perzsiába, Egyiptomba, majd az összes kontinensre. A kávé szó eredete sem tisztázott: egyesek szerint Kaffa nevét őrzi, mások szerint az arab kahwa, azaz bor szó jelentésköre bővült ki.

A KÉPEK FORRÁSA: INTERNET

90 fokos vizet 9 atmoszfera nyomással egy gép 7 g összetömörített őrléményen szűri át 20-25

A török kultúra a kezdetektől különleges helyet biztosított a fekete levesnek, bár többször is betiltották. Üzletek nyíltak, ahol örölt kávét lehetett kapni, melyhez ópiumot kevertek – később ezekből lettek a kávéházak. Gazdag családok külön kávécselédet tartottak, és valóoknak számított, ha a férj nem gondoskodott felesége napi 2-3 csészejéről. A szertartásos szokást a birodalom terjesztette át Európára, és Velencében megnyílt az első kávézó 1624-ben, a La Bottega del Caffé.

A legismertebb kávéfajta, a coffea arabica legfontosabb összetevője a koffein. Ez okozza ugyanis az élnkítő hatást. Fokozza a szív működést, gyorsítja az anyagcserét és a légzést, növeli a vérnyomást, a vérkeringés sebességét. Bár rövid távú teljesítménynövekedést idéz elő, ezt hirtelen, nagy arányú romlás követi. Öt perc múlva már a test minden szövetébe eljut, koncentrációja fél óra múlva tetőzik, és azonnal gyors csökkenésnek indul.

Két dl forrázott, hagyományos kávé 100-180 mg koffeint tartalmaz, az eszpresszóból ehhez a mennyiséghez elég 0,5 dl-t inni. Ez úgy készül, hogy a nagyjából

másodperc alatt. A jó presszókávét a 2-4 mm vastag sűrű habról ismerni meg. Az instant-módszer során a pörkölt szemekből eltávolítják az izesítőanyagokat, majd vízgőzös kezelés során az oldható anyagokat is. A maradékot betöményítik, fagyasztott állapotban szárítják. Így jön létre a szilárd kivonat, amihez visszaadják az izesítőanyagokat, majd becsomagolják. Ez forró vízben azonnal oldódik, viszont minősége gyengébb.

A kávé káros hatásaira sokszor, sok helyen hívják fel a figyelmet – nem is alaptalanul. 300 mg feletti koffeinadag vértolulást, kézremegést, szívtáji nyomást okoz. Ám Amerikában diplomázott tudósok ezzel mit sem törődnek, sorozatosan jelennek meg tanulmányok, melyek napi 5-6 csésze kávé elfogyasztására is biztatnak. Hosszas kísérletsorozatok során 125000 alany részvételével sikerült bizonyítani, hogy a kávé megelőzheti a kettes típusú diabétesz kialakulását. A Nature folyóirat egy publikálója szerint az italtalban lévő klorogénsav, nikotinsav és trigonellin védik a fogakat a károsodástól. A koffein állítólag az izomláz okozta fájdalmakat is csökkenti.

Mindezeket az eredményeket felelőtlenség lenne kétségbe vonnunk, azonban hiába a sok jótékony hatás, míg tudjuk, hogy kárt is okoz. Azt hiszem, az ember el tudja dönteni, kíván-e élni ezzel a legális droggal, ha megfelelő tájékoztatást kapott a veszélyeiről. Hogy a diákok az iskolai büfében hozzájuthatnak, tulajdonképpen csak részletkérdés, hiszen a kávékultusz vérekes szemű tisztelői ha nem ott, más közösségi találkozóhelyeken isszák meg a napi adagot. Lehetséges, hogy erre is korhatárt kellene bevezetni, mint a cigarettára? Én mégis azt gondolom, néha egy-egy csésze kávé egy kellemes beszélgetés mellett még nem ártott meg senkinek.

MONOSTORI ANDREA

Izom plusz szépség

Nemsokára itt van a nyár, így a strandidő is vésszesen közeleg. Ilyenkor a legtöbb ember szeretne megszabadulni a húsvéti (esetleg a karácsonyi) lakmározások okozta nemkívánatos nyomoktól, vagy nagyobb vállakat építeni a másik nem gyönyörűségére. Aki nem kedveli az úszógumit, az általában valamilyen sporttal és diétával próbálja leadni súlyfeleslegét, aki viszont nagyobb bicepszet szeretne, az a napi egyórás gyúrás kettőre vagy többre növeli.

Az utóbbi hetekben úgy gondoltam, én is elmerülök egy kicsit a fitness világában. Jártam konditeremben, fitnessstúdióban, ráadásul még személyre szabott étrendet és edzéstervet is kaptam. Néhány nap után azonban rá kellett jönnöm, hogy nem is olyan egyszerű ezt végigcsinálni, mint amilyennek első látásra tűnik (és nem csak az izomláz, a nagyívben elkerült cukrászda és fagyaltozó miatt). A dolog tulajdonképpen eléggé idő-, energia- és nem utolsósorban pénzigényes. Akinek azonban van elég elszántsága és persze elég mély zsebe, az könnyen érhet el látványos eredményeket, és megteheti az első lépéseket az egészséges életmód felé.

Kemény erőfeszítéseim és megszerzett tapasztalataim során egyértelműen arra jutottam, hogy a fitness világában alapvetően kétféle ember létezik: aki tetszeni akar, és aki az egészségéért csinálja... és persze tetszeni akar. Van, aki Norbira, van, aki a BioTechre esküszik, de egy azonban biztos: ha komolyan gondoljuk a dolgot, látványos változásokat akarunk elérni, nagyon oda kell figyelni, hogy mit, mikor, hogyan csinálunk és eszünk. Ebben segítségünkre lehetnek bizonyos étrend-kiegészítők annak érdekében, hogy olyan ásványi és tápanyagok is bejussanak a szervezetünkbe, amit egyébként nem fogyasztunk napi szinten, vagy kevesebbet eszünk belőlük, mint amennyit kellene. Ezek a készítmények egyre fontosabbak lesznek az életünkben, hiszen ételünk az évtizedek során egyre kevesebb tápanyagot tartalmaznak. (Ma például egy almában átlagosan tizenkétszer kevesebb vas van, mint száz évvel ezelőtt.) Tehát nem árt, ha odafigyelünk a táplálkozásunkra, és arra, hogy néha megmozduljunk egy kicsit, ha nem is a bikini és az izompólya miatt, legalább azért, hogy a szívbetegségek és a koleszterinprobléma a lehető legkésőbb jelentkezzenek. Ha költségvetésünk nem terjed ki a korszerű kondigépek használatára vagy az újabb divatos tönkölytermékek bevásárlására, heti néhány órás kocogással, a zsíros és a mekis kaja mérséklésével tulajdonképpen ügyesen kompenzálhatjuk azokat. KNITZKY

A Holdbeli csónakos tovaevezett

Budapest az 56 csepp vér rockmusical filmváltozatának plakátaival van tele. A színes papirokról Kaszás Attila néz vissza ránk. Az április 10-i díszbemutatót azonban már nem érhettem meg a Lőrinc barátot megformáló színművész –, a mindig vidám és életerős férfi 2007. március 23-án egész magyarságunk fájdalmára elhunyt.

Kaszás Attila 1960. március 16-án született a felvidéki Vágsellyén. 1983-ban végezte el a Színház- és Filmművészeti Főiskolát, a következő évben a Vígszínház társulatához csatlakozott. Számos díjban és kitüntetésben részesült. Sokoldalúságát mutatja, hogy játszott többek között Shakespeare-t, Vörösmartyt, Katonát, énekelt Tonyként a West Side Storyban, de szerepelt a Cha-cha-cha vagy éppen a Kútfejek című filmekben is. A színművész március 19-én hétfőn kapott agyvérzést a Tizenkét dühös ember előadása előtt a Nemzeti Színház edzőtermében, többször kellett újraéleszteni. A Holdbeli csónakos megformálója immár sajnos csak a messzeségből énekelheti, hogy: „Úszom az égen arany csónakon...”

Beszélgetés Lévai Ádám grafikusművész-tanárral

Elhatároztam, hogy én itt maradok!

Tavaly szeptember óta járok rajzsakkörre csütörtökönként. Lévai Ádám tartja, akit délelőttönként a tatai Református Gimnáziumban, az Eötvös József Gimnáziumban illetve néha Budapesten találhatunk mint lelkes rajztanárt. Mindemellett, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének és a Magyar Grafikusművészek Szövetségének is tagja. Éppen ezért esett rá a választásom, amikor azon tűnődtem, ki lehetne az, aki hitelesen beszélne nekem a művészek életéről a megyében, az országban és úgy általában... – TÁLOS ZSÓFIA beszélgetése

☛ **Nagyon közvetlen vagy a diákokkal... Mi az, amiről másképp vélekedsz a tanár-diák viszony kapcsán mint néhány tanár?**

– Például a tegeződésre gondolsz?! Az iskolában nem így megy... ott szabályok vannak, napló, csemetés, fegyelem stb. A sakkör bensősége, többet tudok foglalkozni külön-külön mindenkivel, felszabadult a hangulat, nem kell a fesengés. Ez az elméletem már bevált az elmúlt 16 év alatt. Igaz, hogy amikor huszonévesen kezdtem, könnyebb volt valamivel, de most sincs szükségem a fegyelmezésre.

☛ **Nehéz neked az iskolában megszokott „kötött hangulatból” áttérni a felszabadult szakkörre? Vagy fordítva?**

– Nem igazán, már megszokták azok, akiket tanítok is. Automatikusan megy a dolog... mindenki örül, ha az órai légkörből kilépve szakköre jöhetnek a fiatalok... Végül is akik ide járnak, azoknak van valami tervük a rajzolással, és itt felkészülhetnek, közben jól is érezhetik magukat...

☛ **Máshogy kezeled azokat, akik járnak ide csütörtökönként, mint azokat, akiknél látszik, hogy szenvedve ülik végig a rajzórát?**

– Nincs megkülönböztetés... Valami igyekezetet azoknak is kell mutatniuk, akik nem érdeklődnek a rajz iránt. Egyébként sok kreatív, érdekes feladatot adok, hogy a kevésbé ügyes gyerekek is élvezhessék az órákat. Akik pedig tehetségesek és felnőtt korukban ezzel akarnak foglalkozni, azokkal szakkörön tudunk dolgozni... Tatán és Budapesten is...

☛ **Többen vannak most az ifjak, mint amikor te kezdted a pályát?**

– Igen, sokkal többen! Szerintem ez összefüggésben van a gazdasági helyzettel. Vegyük például Franciaországot... rengeteg tehetség tűnt fel a nagy világválság idején a Montmartre-on, mint bármikor. Amikor én jártam szakkörre, a szocializmus idején, amikor a gazdaság kiszámíthatóbb

volt, alig volt 5-6 ember... Egyre nehezebb lesz az élet, és úgy gondolom, hogy a művészet az embereknek egyfajta menekülési út lehet...

☛ **Tulajdonképpen hogy indultál el ezen a vonalon? Minek a hatására kezdted el rajzolni?**

– Gyerekként rengeteget rajoltam, komolyan, grafomán voltam... törökök, csaták, indiánok, minden volt... aztán versenyekre is mentem. Majd elkezdtem ping-pongozni és a rajzolás úgy el-elmaradozott az életemből. 15 évesen elmentünk az egyik barátommal Kerti Károly rajzsakkörére, ez volt 1983-ban... és ott ragadtunk. Ez a barátom egyébként Görözdí Géza, aki szintén a szakmánál maradt: a Jászai Mari Színházban diszlettervező és grafikus.

Akkor jávorkás voltam, és a mezőgazdaságot nem igazán tudtam összeegyeztetni a rajzzal... és igazából nem is akartam. Azt mondtam „csak azért is a rajz!”

Jelentkeztem a Képzőművészeti Egyetemre, de nem vettem fel, így két évig a Népházban dolgoztam, diszlettervezőként. Harmadszorra vettem fel, de ez nem jelentett törést, soha nem adtam fel. Volt még egy vidám korszak az életemben, amikor katona voltam. Képzeld el, hogy a zeneművészetiek, a színművészetiek és a képzőművészetiek egy századba kerültek. Elég hülye század volt, csak az intelligenciateszteknel kaptunk pontot... Egyébként akkor az Angyalbőrben című filmben is szerepeltem. Kálid Artúrral több szereplés jelenetben is feltűnök, de itt meg is szakadt a színészi pályafutásom! A középiskolában kibírhatatlan voltam, nem gondoltam volna, hogy valaha még közöm lesz pedagógusokhoz... azt végkép nem, hogy én is az leszek. Mégis elég korán, másodikos egyetemistaként elkezdtem szakkört tartani.

☛ **Elismert művészek is kikerültek már a kezeid közül?**

– Az még fiatal generáció, de igen,

elismerik őket a szakmában. Ez büszkeséggel tölt el, mert én készítettem fel őket... Akkoriban engem senki nem készített fel, autodidakta módon kerültem be az egyetemre, és elhatároztam, hogyha arra kerül a sor, én mindent megteszek, hogy segítsék a diákoknak.

☛ **Abból, hogy valaki grafikusművész, manapság meg lehet élni?**

– A saját generációmat nézve azt látom, hogy a grafikus művészek vagy tanítanak, vagy alkalmazott grafikával foglalkoznak, vagy galériákban kiállítás szervezők... A rossz gazdasági helyzetben nehéz művészként „fennmaradni”. Akinek van pénze, az vagy giccsel, vagy divatos festők képeit veszik meg, mert az a „trendi”, bár lehet, hogy hosszútávon nem képvisel értéket. Egyébként vannak olyan festők, akik gazdag emberekre készítenek portrét... nagyon sok pénzért. Úgy gondolom, hogy az is csak teljesen üzlet...

☛ **Mi a véleményed a művésztől az országban és a megyében?**

– A kortárs művészet itthon nem nagyon jön be az embereknek. Rengeteg ember nézte meg most a Van Gogh-kiállítást, de ezt inkább „kultúrznobériának”, a rendezők részéről pedig sikeres üzletpolitikának nevezném. A nyugati országokban,

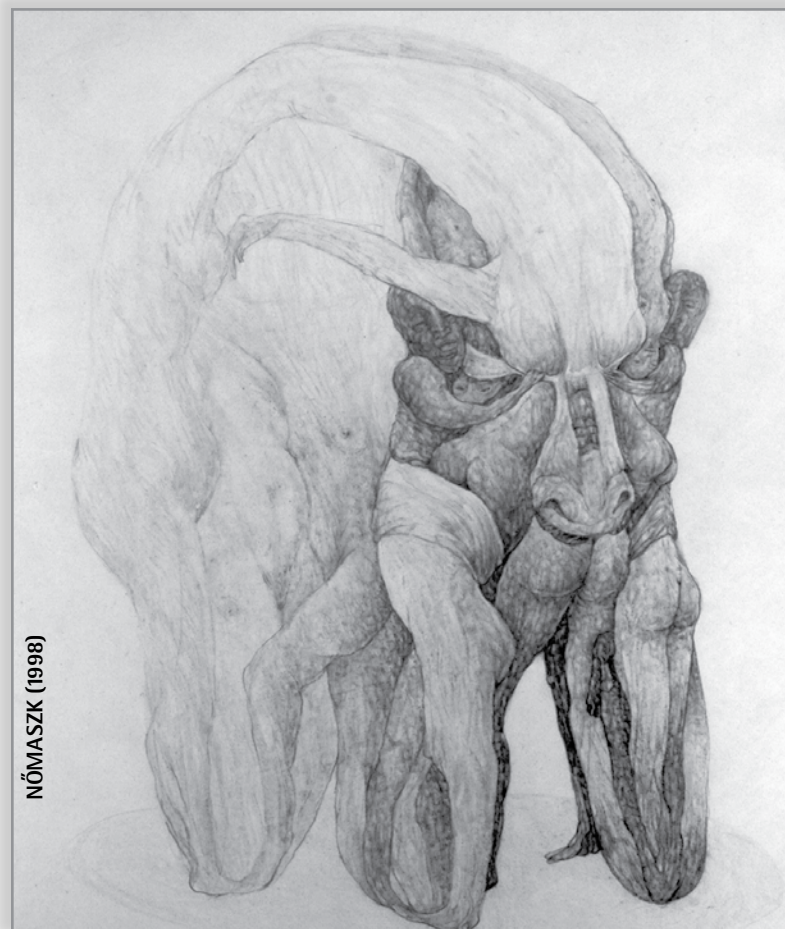
pl. Hollandiában van igény és pénz is rá. Na, meg hatalmas múltja... Kelet-Európában viszont sokkal több jó művész van, úgy gondolom. Csak itt az a gond, hogy a szocializmusban a politikai művészet felé terelték az embereket, szinte kényszerítették őket, hogy bizonyos művészeket szeressenek. A megyében sok tehetség van de nagyrésztük Budapestre ment. Lesz majd egy kiállítás a Kortárs Galériában „Tatabányáról elszármazott művészek” címmel. Több mint harminc ilyen van. Az a baj, hogy itt nincs a számukra munkalehetőség.

☛ **És te? Neked jó itt?**

– ...Elhatároztam, hogy én itt maradok, ha törik ha szakad, de néha kell váltania az embernek, hogy ne legyen saját magának unalmas amit csinál... de ez még a jövő zenéje.

☛ **Ha visszatérhetnél a kedetekhez, újra végigjárnád ezt az utat?**

– Biztosan. Minden nehézséggel együtt, ez a szakma hatalmas szabadságot biztosít és így tudom kifejezni magam, a képeken keresztül. Egyszeri és megismételhetetlen dolog, ami a papíron van. Ráadásul a művészethez, mint „csinálóknak” és mint „befogadónak” is nyitottnak kell lenni...ez a titka az egésznek. A saját belső értékeinket kell megismernünk! Azt szoktam mondani, hogy: „Nappal mindenkié vagyok, éjszaka csak a magamé.” Ezt az életformát tudom már csak elképzelni magamnak.

NŐMASZK (1998)

Újabb bárdosos tehetség

Pár héttel ezelőtt a egyik barátnőm egy meghívót nyomott a kezembe. Miután jobban szemügyre vettem a szép, fényes papírra nyomtatott papírt, akkor láttam, hogy ez a meghívó egy kiállítás megnyitóra szól. Óriási volt a megdöbbenésem, amit valószínűleg az a lány is látott (akitől a szíves invitálást kaptam), így elkezdett mesélni nekem. Elmondta, hogy nagyon szeret fotózni, és egy ismert fotóművész, Dallos István, miután látta a képeit, és tehetségesnek tartotta őt, segített neki, hogy megrendezhesse ez a kiállítást.

Nagyon vártam már a megnyi-

tőt, hiszen sejtettem sem volt, hogy mire számíthatok. A Közművelődés Házában került sor az eseményre. Sokan eljöttek, főleg a diákok és a barátok közül, de a szakma már elismert művészei is szép számmal képviseltették magukat. A kiállítás óriási sikert hozott. Ahogy végigsétált az ember a kifüggesztett képek mellett, olyan érzése támadt, mint ha valamiféle képzeletbeli utazáson venne részt.

Azt hiszem, eljött az idő, hogy nevével nevezem a jövő egyik új reménységét. Ő nem más, mint Tólos Zsófia. A szerény, kicsit bolondos lány a 10. ából.

BÉKÉSY

Jadviga párnája

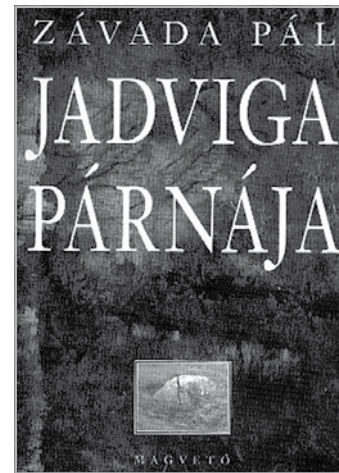
ZÁVADA Pál 1954-ben született, szociológusként végzett az ELTE-n. Első könyve 1986-ban jelent meg. A *Kulákprés* még szociográfiai munka, de önéletrajzi szála miatt már a későbbi szépirodalmi művek előzményének tekinthető. Az igazi ismertséget a *Jadviga párnája* hozta meg számára 1997-ben. Azóta két regénye jelent meg, a *Milota* és *A fényképész utókora*, történetük lazán kapcsolódik egymáshoz, az alföldi szlovák kisebbség életét mutatják be a század első felében. A szereplők itt-ott feltűnnek a különböző regényekben, említést tesznek róluk. Hasonló a téma is, a forma is. Így a legnépszerűbb a trilógia első darabja maradt.

Závada *Jadviga párnája* című regényét mindenki csak ajánlani tudja. Bárhol is olvas utána az ember, a komoly szaklapoktól kezdve az egyszerűbb internetes könyvajánlóig, minden kritikus csak dicséri. A kortárs magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb alkotása, ez kétségtelen. De vigyázni kell vele. Ha nem a megfelelő időben kezdünk bele, nem a csillag-órában, hatalmas csalódást okozhat.

Sajátos varázsa van a regénynek, melyben el kell tudnunk merülni ahhoz, hogy szembenézhessünk a belőle áradó kegyetlen valósággal. Igen, sokan azért teszik le a könyvet hamar, mert túlságosan életszerű. Mi másról szólhatna egy napló, mint az életről?

Oszatnir András 1915. február 5-én végre-valahára feleségül veszi a lányt, akire már évek óta vágyott. Az új élettel új könyvecskét is kezd. A földhözragadt földbirtokosi problémáitól kezdve Jadvigához fűződő érzéseit mindent megoszt a naplójával, a véletlen folytán feleségével, fiával. Závada egy interjúban azt mondta, azért választotta ezt a műfajt, mert kötetlen, tulajdonképpen a szereplők írják a könyvet, lehet akár töredezett is az elbeszélés. A kiadó is törekedett arra, hogy ezt az illúziót fenntartsa, a könyv egy kicsit szabálytalan, vastag, sárgás lapjai vannak, az utolsó néhány oldal üres. Épp olyan régimódián vonzó, mint egy padláson porosodó napló, melyre véletlenül rátalálunk. Ondris naplójára a felesége akad rá, aki beleír, utólag egészíti ki a feljegyzéseket, egészen más megvilágításba helyezve ezzel a történetet. Jadviga feje alatt a naplóval hal meg, utána

a fiuké, Misóé lesz, aki jegyzetekkel látja el a könyvecskét. Az utolsó lapokon belekezd a saját történetébe, de ezt már nem fejezheti be, ezért maradnak üresen az utolsó oldalak.

FORRÁS: INTERNET

Ha egyetlen szóval kellene a *Jadviga párnáját* jellemezni, a legtalálhatóbb kifejezés a kettősség lenne. Kettősség, mert egészen éteri érzések keverednek a legmocskosabb földi bajokkal. Néha naturalista a leírás, máskor meg egészen költői szöveget olvashatunk. Ez a kettősség hatja át a regény talán legszebb részletét is, mikor a megváltást kereső Andris így ír: „S vajon elképzelhetetlen-e, hogy amint két út egybefut, bekövetkezik az örök bolyongás és üzött kivetettség átkából való föloldozás ugyanúgy, mint az odabent megkönyörülés? Lehet-e remélni a kint és bent, az érzéki vágy és az irgalom, a férfi és nő egygyé olvadását a vezeklés párnáján, a megváltó szerelem imázsamolyán?” A kettősség válasszol erre is, mert nem tudnak sem egymással, sem egymás nélkül élni. Ondris vágyik a feleségére, erről ír folyton. *Jadviga* kiegészíti a naplót, ő is szereti a férjét, de mégsem találhatnak soha egymásra. Folyamatosan távolodnak egymástól. Távolítja őket a múltjuk, a sötét titkok, távolítja őket a férfi anyja, aki mindig is ellemezte ezt a házasságot, távolítja őket a zavaros történelmi kor, melyben élnek, de legfőképpen egyre gyűlö sérelmeik miatt kerülnek messze egymástól.

Nem kellemes ezzel szembesülnünk, kétségbe ejt minket, hogy tükröt tartanak elénk. Mégis, csak ajánlani tudom a könyvet annak, akinek van mersze hozzá. A *Jadviga párnája* egyike irodalmunk legszebb regényeinek. SZÜCS ÁGNES

Rakparti szlalomparti

Hétvégi benzinbomba BME módra

A négyes metróvonal Gellért téri építkezésére fittyet hányva – a Budapesti Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Kara idén is megszervezte szokásos tavaszi örültségét, a Rakparti Szlalompartyt, melynek ezévből én is részese lehettem. A parádén nemcsak a kis mókára kiéhezett sofőrök, hanem profi – a magyar driftversenyekről ismerős – versenyzők is részt vettek.

A hangulat rendkívüli volt, az autósok gondoskodtak róla, hogy az ott levő, nagyjából ezerfős nézősereg ne térjen haza keserű szájjal. Sokak nem törődve a mért idővel, a végső sorrenddel, a közönség kíváncsiának eleget téve csúszkáltak

végig a pályán látványosan, füstölve, integetve. A nézők pedig tomboltak... A profi verseny BMW-k mellett nagy sikert arattak a szép számban megjelenő, vidáman pörgő, közönségkedvenc Ladák, különösen egy narancssárga tatabányai szörny okozott nagy ovációt, amelybe egy Opel Omega 3000 köbcentis, V6-os, 250 lóerős blokkját szuszakolták bele. Emellett ujjongás fogadta azt a jó pár Trabantot is, amelyek – adottságaiknak köszönhetően – remekül végigcikáztak a pályán kék füstöt pöfögve, és megközelítették a nagy német gépszörnyek idejét. Megjelent egy Mitsubishi Evo 8, egy Lotus Super 7 valamint még néhány különlegesség. A szlalomverseny szünetében a pilóták gumiégetéssel mutatványozással csillapították a kilátogató sokaság „étvágyát”.

A rendezvény hihetetlenül jól sikerült, égett gumitól illatozó ruhában, apró gumiemcsétől elfeketedett bőrrel tértem haza mosolyogva... talán furcsa perverzión. Mégis azt mondom, bárcsak érezhetném megint a friss, égett gumi illatát, miközben elhalad előttem egy Lada vagy BMW... kilinccsel előre.

- EVO -

A mások élete

LORIAN Henkel von Donnersmack szerzői filmjét 2006-ban az Európai Filmakadémia a legjobb műnek választotta, idén pedig megnyerte a legjobb külföldi filmnek járó Oscart. Ez a történelmi-politikai dráma nem könnyed esti mozi. Megviseli a nézőt. Mégis megéri: gondolatokat ébreszt.

1983-at írunk, az NDK-ban járunk. Azt hihetnénk, hat évvel a rendszerváltás előtt a diktatúra szigora már kezd enyhülni. Megdöbbszent, amit látunk: egy Stasi-tiszt, Wiesler százados vallat egy férfit. Nem hagyja, hogy elaludjon. Azért kínozza, mert a „vádolt” szomszédja nyugatra szökött. Az eljárást magnóra veszi, a szalagot pedig lejátszsa a leendő Stasi-ügynököknek, hogy megismerhessék a szakma szépségeit. Az óra végén már várja a fellettese, megbízása van számára. Az egykori kolléga, a jelenlegi kultuszminiszter szeretne közelebről megismerkedni NDK legkedveltebb színésznőjével. De útjában áll Christa-Maria barátja, a felkapott színpadi szerző. Kell találni valamit, ami miatt az addig rendszerhű Dreyman tiltólistára kerülne véget vetve a karrierjének. Bármit, ami bizonyítaná, hogy a drámaíró nem a szocializmus épülésén dolgozik. Wieslert pedig szolgálataiért előléptetnék. Ezért bepoloskazzák Dreyman lakását, huszonnegy óráig megfigyelés alá vonják, melyről az üti precíz jelentést ír. Ami az egyiknek csak néhány gépelt sor, másnak az élete.

Lassú sodrású film, lassú változásokkal, nincs benne három percen belül öt hullá. Két óra eredménye számtalan emberi roncs, élő halott, az alapos aknamunka áldozatai. Természetesen, a szereplők megpróbálnak küzdeni ez ellen. A megfigyelőtiszt rájön, nem akarja ezt a rendszert szolgálni, nem akar másokat tönkretenni saját boldogulása vagy a miniszter úr kellemes estéje érdekében. Hamis jelentéseket ír, megakadályozza, hogy a színész és a miniszter találkozzanak. Dreyman pedig felismeri, hogy nem szabad megalkudnia csak azért, hogy színre vigyék a műveit. Titokban cikket ír az eltusolt öngyilkosságokról az NSZK vezető lapjába, a Spiegelbe. Innen már nincs megállás, mindenre fény derül, ha mindenki megfigyelés alatt áll.

Igazából az adott történelmi helyzetben erre a problémára megoldást nem lehet találni, a tragikus vég elkerülhetetlen. Csak részben hoz megnyugvást a néző számára, hogy bemutatják a berlini fal leomlását követő életet; vagy az, hogy Dreyman megtudja, Wiesler mentette meg. Azon a tényen, hogy közel negyven évig így éltek az emberek, nem változtat, hogy nincs többé NDK. Vagy Csehszlovákia. Vagy éppen a Magyar Népköztársaság. Ez az, amit Nyugaton senki sem érthet meg. Ők értékelhetik a film művészi értékeit, lélektani hűségét, szakmai bravúrait, a jó diadalmanak klasszikus történet. De azt nem élhetik át, hogy ez tulajdonképp az ő közelmúltjuk – ha tetszik, történelmük –, melynek hatása még mindig érződik Kelet-Európában. Ezért fontosak az ilyen filmek, mint A mások élete. Segítenek elfogadni a múltat.

SZÜCS ÁGNES

Megcselekedtük, amit megkövetelt a haza?

Nekem inkább a Taügetosz...

A film egy képregényadaptáció, melynek az alapjául szolgáló képregény viszont egy filmadaptáció. A sötét hangulatú Sin City-vel híressé váló Frank Miller az 1962-es A 300 spártai című film alapján megrajzolta a maga képregényverzióját, majd ennek vászonra vitelekor szabad kezet adott a rendező Zack Snydernek, akit leginkább a szintén eléggé sötét hangulatú Holtak hajnala alapján ismerhetünk. A film elég képregényszerű, elég sötét, és elég véres is. – KRAMARICS ANNA

Az alaptörténet adott.

Kr. e. 480-ban 300 (valójában ennél több) spártai katona a Thermopülai szorosban megpróbálja egy időre feltartóztatni Xerxes hatalmas számbeli fölényben lévő hadseregét, hogy ezzel időt nyerjenek a görögöknek a háborúra való felkészülésben. A terv működik is léven a spártaiak a világ-történelem legkeményebb

és legkitartóbb harcosai, de egy igen rosszindulatú katona megmutatja a perzsáknak a szorosba vezető rejtett utat, akik így a görögök háta mögé kerülve könnyedén legyőzik őket. A cselekmény nem követi szigorúan a történelem menetét, de mivel az alkotók bevallottan nem történelmi drámát akartak készíteni, ez nem tartozik a hátrányok közé. Kicsit hallunk a spártai nevelés kegyetlenségéről, majd a perzsa követ érkezésétől megindulnak az események, a film jórészt magát a csatát festi le, és a görögök halálával véget is ér.

Dramaturgia? Nincs. Kérdés, miféle izgalmas cselekményvezetést lehet elképzelni egy másfél órás öldökléshez. A csatát néha-néha megszakítja egy spártai, Leonidász hátrahagyott feleségéről szóló szál, ami nem is túl kidolgozott, nem is túl eredeti az urához hű királynő és a kétszínű, kéjvágyó miniszter ellentétével. A hős katonák meg csak küzdenek, küzdenek, küzdenek. Bizonyos időközönként halmot raknak a perzsák hulláiból, visszautasítják Xerxes ajánlatait, illetve rövid és roppant elmés párbeszédet folytatnak. Itt kell megemlíteni, hogy az egész történetet a csatát egyedülként túlélő Dilios kommentálja, ami néhány helyzetben már-már komikussá teszi a filmet. Elvileg üdítően kéne hatnia, hogy például Leonidász halálát nem azzal a gyakran már önmaga paródiájává váló pátozzsal adja elő, de néha kifejezetten idegesítő ez a nyugodt hangnem.

Túl egyszerűek, túl egysíkúak és kevésbé ábrázoltak a jellemek. Leonidászt Gerard Butler alakítja, de neki is inkább a kockás hasa van a figyelem középpontjában, mint a karaktere: jó király, jó harcos, jó férj – és akkor még ő van a legreálisabban ábrázolva. A film szereplői szigorúan jókra és

rosszakra oszthatóak. A jók szépek, bátrak, erősek, a rosszak külsőleg is torzak, gonoszak és nagyképűek. A szinte mitologikus magasságokba emelt hős Leonidász ellenfele, a piercingekkel teleaggatott, többtonnás aranytrónon közlekedő Xerxes sem hétköznapi figura. Továbbá a gyönyörűen kidolgozott testű görögökkel szembenálló perzsa hadsereg is bővelkedik a torzabbnál torzabb lényekben. A csatajeleneteket nem a megszokott szimfonikus dallamorgiával illusztrálták, hanem valami metáforásított klasszikuszene-féleséget írtak hozzá, ami nem kifejezetten rossz, de nem is jó.

A KÉPEK FORRÁSA: INTERNET

És mindezek ellenére ez egy nézhető film. Moziiban – tegyük hozzá. Mert hiába a nem túl izgalmas történet, a nem túl kidolgozott karakterek, a klisék, a sablonos beszélgetések – a film mindezt szinte freskószerű képi világgal illusztrálja. A jeleneteket egy kivétellel zárt térben, stúdióban forgatták blue-box technikával, amire bő egy év számítógépes utómunkálatai rávárásoltak egy szurreális mesevilágot. A mozdulatok bámulatosan megkoreografáltak, a képek gyönyörűen beállítottak, a vágások is csak hozzátesznek a film hangulatához. (Mondjuk a sorozatos lassítások-gyorsítások kissé idegesítőek, van olyan jelenet, ahol semmi sem történik a valós időben.) Még a perzsák is akrobatikus mozdulatokkal hullnak le a lemenő napkorong előtt a magas sziklacsúcsról. Tulajdonképpen giccsessé is válna a film, ha ez a festményszerű világ nem alakulna időnként betegessé, ijesztően torzzá. Nagy előnye ennek a szurreális színkezelésnek, hogy a számítógépes trükkök teljesen természetesnek hatnak.

A perzsa hadsereg lényei egy része szintén csak képernyőn létezik. Kezdvé az áruló Steliósszal, akinek a figurája teljesen Gollam-szerű (még egy dialógus erejéig gyakorlatilag idézik is A Gyűrűk Urát vele kapcsolatban), a szintén tolkienes trollra hajazó óriáson át egészen a hadsereg leginkább orrszarvúra emlékeztető vadállataig mindegyik. De kitétek magukért. Ha a filmhez írt volna valaki egy szép zenét, akkor a 300 ezzel a látványvilággal hatalmas élmény is lehetett volna... Mert hiába követtek el benne számtalan hibát, amivel ember valaha elrontott filmet, a vizuális része felejthetetlen. Kérdés, mit várunk el egy filmtől, van-e létjogosultsága pusztán azért, mert szép?

Jó!

Kincses Brigitta

Jó. Nem gondoltam volna, hogy ez a szó valaha is megillet majd egy drogreprevenációs előadást. Április 26-án, csütörtökön a Közművelődés Házában méla egykedvűséggel biggyesztettem rá a nevem a jelenléti ívre, és hasonló fásúltsággal léptem be a terembe. Sötétség, hosszú pulton villogó fények, bömbölő teknőzene, és effélék fogadtak. Miután mindenki leült, abbamaradt a diszkó, és bekonferálták a közlő előadást, kifejezve abbéli reményüket, hogy a látogatók nem csupán az iskolától való távolmaradás csábító lehetősége miatt vannak jelen. Hörgés, morgás, röhögés: há' mégis, mi másér?

Elkezdődött, és kiderült, hogy a „didzsé” valóban Klobusitzky György, a Rendőrtiszti Főiskola adjunktusa. Amellett, hogy pultjával járja az országot, és hasonló technélményekben részesíti a mit sem sejtő középiskolásokat, KRESZ-könyveket is ír. Miután elsütött egy pár fájó szóviccet (sitcky=sic ki) a nevével kapcsolatban, látni lehetett, hogy ez nem ilyen csendben ülős, fészengős, fejmosós, „ti csak üljetek kussban, majd mi megmondjuk a frankót”- felvilágosítás lesz. Teltek-múltak a percek, és a bácsi egyre meglepőbb dolgokat művelt. Járkált a pult mögött, hangfeketek kíséretében összefüggéstelen képeket vetített a vetítőre, amit magyarázatával úgy-ahogy egységessé formált. Szó esett történelmi eseményekről, rendőrijelvényekről, a legnépszerűbb magyar nevekről, és arról, hogy hol is szokott parkolni a Rendőrtiszti Főiskola előtt az autójával. Mindeközben plüssmacskákat osztogatott a közönségnek, vécepapírt dobált, és elképesztően gyorsan beszélt. A látszólag kaotikus előadásban azért minden ott volt a helyén, és az illegális drogok mellett az alkohol, a cigaretta, a kávé, sőt a kóla veszélyességére is felhívta a figyelmet. Elsősorban tényeket közölt, például, hogy Magyarországon minden huszadik percben meghal egy ember a dohányzással összefüggésben. Nem minden hatásadászat nélkül felhúzott egy órá, hogy húszpercenként megcsörrenve jelezze az elhullott dohányosokat. Megtörtént balesetekről, és drog hatása alá került emberekről mutatott olyan nyugalom megzavarására alkalmas képeket, hogy akár a rotten. comról is szedhette volna őket. Ilyenkor volt nagy sziszegés, szájtátás, de ez kellett ahhoz, hogy megkérdezzük magunktól, vajon feltétlenül muszáj-e volán mögé ülnöm négy sör után, ha akár ilyen megpörzsol, szélvédőre felkenődött húscafat is lehet belőlem. Én nem mondom, hogy Klobusitzky György a messiás, és ezért nem fogunk látni hajnal kettőkor cigarettacsikkek és sörösüvegek között kőlépcsőn ülő kamaszokat, míg (lévén társaikkal való kommunikációra képtelenek) mobiltelefonjuk fénye ragyogja be arcukat. Nem, senki sem fog megtérni, de ha már mindenképpen szükséges az efféle előadások meghallgatása, akkor az ilyen legyen, és ne olyan, mint az eddigi ötven, aminek tanúi lehettünk. Itt nem mondták: a drogozás csúnya dolog, ezért nem szabad csinálni. Felszólító mondatra csak a prevenció végén került sor, mikor az előadó fejére csuklyát húzva imitálta a halált, és arra kért mindenkit, hogy vigyázzon magára.

Zöldövezet

Isten ajándéka az emberiségnek – írják egy internetes oldalon a fűről. Olyan cigarettáról van szó, amely sok esetben a kábítószeres pokoli világának kapuját tárja fel – vágják fejükhöz az ezredik drogreprevenációs előadáson.

Hérodotosz a Krisztus előtt V. században arra lett figyelmes, hogy a szkíták bizonyos növényi magvak égetése után túlláradó jókedvükben énekelve léptek ki a sátraikból. Igen, a füvezés régebbi időkre tekint vissza, mint a katolikus liturgia, tehát elvileg jogosan hivatkoznak az ősi hagyományokra azok a szervezetek, akik törvényessé tennék a könnyű drogok élvezetét. Később a kínai gyógyszerkönyvek is említik, de elterjedt csak a XIX. század Európájában vált, ahol népszerűsége kezdte felvenni a versenyt az alkoholéval. A történelem leghíresebb füvesei a békén és a szabad szerelmen kívül a legális kábítószerelés mellett is kiálló észak-amerikai hippik voltak. A kispolgárság ellenérzését kiváltó, a Central-parkban gyülekező, fűsüt-fodrást hanyagoló, szakadt fiatalok nem jártak sikerrel, ugyanis a XX. század elején a világ legtöbb államában betiltották a cannabis fogyasztását. A közhiedelemmel ellentétben még a füvesek Mekkájaként számon tartott Hollandiában sem teljesen törvényesek az efféle örömök, a betépett amszterdamiakat csak azért tolerálják, mert üldözésük várható haszna elmarad annak kockázatától. És még mindig jobb, ha ellenőrzött helyeken (az úgynevezett coffee-shopokban), ellenőrzött minőségű cigarettát szívunk, amely gyengébb, mint az itthon illegálisan forgalomban lévő. Szóval mégis érdemes lehet Hollandiába emigrálni a magyar fiatalok azon 3%-ának, akik rendszeresen áldoznak a marihuána oltárán. Bizonyos mehökkentő statisztikák szerint hazánk kamaszainak 13%-a próbált már egy rövid időre elmenekülni ebből a koszfészekből, ami körülbelül azt jelenti, hogy iskolánk egy harminchat fős osztályában egész pontosan 4,68 század, azaz majdnem öt egész tanuló üldögélt már legalább egyszer betépetve a Csónakázó-tónál. Még ez is eltorpúl az ámokfutó amerikaiak 42%-ához képest, ott a rendszeres fogyasztók aránya 13%, amit követ Hollandia, Nagy-Britannia és Franciaország a maga 7-8%-ával.

Honnan ez a nagy népszerűség? Mégis mit művel velünk ez az ártatlannak tűnő, hófehér papírba bújít zöld ördög? A marihuána hatóanyaga a delta-9-tetrahydrocannabinol, az úgynevezett THC, amely hatását elsősorban az agyban lévő idegsejtekben fejti ki. Ezek az idegsejtek vegyi úton kommunikálnak egymással. A jelet átadó sejtben egy vegyi anyag szabadul fel, amelyet a vevő idegsejt felfog. A THC arra kényszeríti a jelet vevő sejtet, hogy olyan anyagot termeljen, ami a feladó sejtben blokkolja a jelátvivő anyag termelését, ezzel megakadályozza a sejtek közötti kommunikációt, kellemesen összezavarva az idegrendszert. A cannabis csak azokra a sejtekre hat, amelyekben cannabinoid receptorok találhatóak.

Mivel ez csak az idegsejtek bizonyos százaléka, egy kiadós tépés után az idegrendszer nem bolondul meg teljesen, csak épp annyira, hogy kellemes, mérhetetlenül örülős, nagy titkoknak nyomába eredős, világigazságokat befogadós, elképesztő dolgokat odaképzélős perceket szerezzen fogyasztóinak.

Vizszont található a testben is cannabinoid receptoros sejtek – amelyek az immunitásban játszanak szerepet – ezeket már komolyan veszélyezteti a drogfogyasztás, mivel a THC rajtuk keresztül csökkenti a szervezet ellenálló képességét. Lehet, hogy kellemes érzés elszívni egy jointot a nehéz diáklét napi megpróbáltatásai után, de egy bizonyos idő elteltével tönkreteszi az emlékezőképességet és a tanulási készséget. Bár nem mintha a nagy füvesek annyira aggódnának az egyetem miatt. Gyakori hangulatváltozásokat eredményez, kábultságot, apátiát, és... - de mindezt már egyszer hallottuk a prevenció előadásokon. Ez akkor válik élővé és ijesztővé, ha találkozol Balázssal a szemközti házból, és beszédbe elegyedvén harmadjára sem fogja fel a szelektív hulladékgyűjtők működésének elvét, és közben kábultan hívja fel a figyelmedet a vállad körül repkedő szőnyegekre. Vagy amikor az egykori ovis csoporttársad mind a hat személyisége külön-külön kér bebocsátást a lakásodba, mert kommunista titkosügynökök üldözik. – Persze, paranoia vagy skizofrénia az esetek nagyos kis százalékában jelentkezik. Azt is sokszor halljuk, hogy milyen testi elváltozásokhoz vezethet a füvezés, de a fiatalok még emiatt nem aggódnak túlzottan, általában csak a „szexuális teljesítőképesség csökkenése”-re kapják fel a fejüket.

A fű nem vadkender, az ugyanis nem kábítószere, hanem hashajtó hatással rendelkezik. Leveleiknek megtévesztő hasonlósága okozott már nem éppen kellemes meglepetéseket. A füves

KÉPÜNK CSAK ILLUSZTRÁCIÓ

cigi alapanyagát, az indiai kendert kétféle módon fogyasztják, hasisként és marihuánaként, de a fiatalok körében igazából csak a szárított levele-inek, magjainak, virágának cigiként való elszívása dívik (marihuána). A hasis, azaz a kender préselt gyantájának fogyasztása inkább pár száz évvel ezelőtt volt jellemző, ezért mostanában erről ritkán hallunk.

Tegyük fel, hogy miután meghallgattuk az ezredik drogprevenációs előadást, kedvünk támad „elnyomni egy zöldet”, hogy megtudjuk, mi veszi rá hazánk derék fiainak és leányainak 13%-át, hogy a marihuána ennyi - vélt vagy valós - rossz tulajdonsága ellenére felkeressék a legközelebbi dealert. Mert a naiv felnőttek elképzelései ellenére dealer bizony akad dögvél. Tatabánya nem egy egyetemi város, nyolcvanezres lakosságával még kifejezetten nagyok sem mondható, a szórakozási lehetőségek pedig határozottan szűkek, ennek ellenére kiépített fűhálózáttal rendelkezik. Persze a szálak a környező gimnáziumokban futnak össze. Természetesen szeretett iskolánkban nem tolerálják az efféle ügyleteket, a vécből kiszűrődő, árulkodó füstcsík eregetőit azonnal likvidálják. Nem így más, közeli helyeken, ahol ez nyílt titok. Néhol ugyanis a tanárok fejüket látványosan az ellenkező irányba fordítva haladnak el a mellék-helyiségek előtt, és a diákok órai bódultságát is az iskola egyik hagyományának tekintik.

Továbbra is járhatunk a drogprevenációs előadásokra, csóválhatjuk, vagy épp elfordíthatjuk a fejünket a züllöttség láttán, a helyzet nem változik. Bár reménykedésre ad okot, hogy az összes kábítószer-behozatalnak egyre kisebb részét teszi ki a marihuánacsempészet. Ez két dolgot jelent: egyrészt nő a kokain aránya, másrészt mindenki rájött, hogy hogyan lehet otthon a kisszekerényben természetni. Csak anyu elhiggye, hogy valami gyógynövény.

- K. UND K. -

FOTÓ: BONCZPÉTER

Rocklegendák Tatabányán

Március 17-én fergeteges rockbuli került megrendezésre. A koncert helyszíne a Városi Sportszerny volt. Olyan legendák léptek színpadra mint Deák Bill, Beatrice, P. Mobil és a Lord. Rajtuk kívül még jópár zenekar szórakoztatott bennünket, persze egyik sem érhet fel a már jól bevált veteránokkal.

A koncertsorozatot a Twin Six zenekar nyitotta, amiről nagy bánatomra lemaradtam. Nagyon szeretem őket, mert eszméletlen jól „nyomják” a Rock & Roll-t, ráadásul Guns'n'Roses dalokat is játszanak. A további fellépőket nem ismertem, de a lelátóról itélve sokan remekül ráhangolódtak a nagypályásokra. Bár lehet, hogy csak az első helyről akarták üvölni a Bill kapitányt. Az igazi örület 8 óra után kezdődött, ugyanis ekkortájt lépett színpadra a blues királya, Deák Bill Gyula. Ha valaki akkor akart az első sorokba jutni, annak nehéz

FORRÁS: INTERNET

„Az isten fizesse meg, gyerekek!”

dolga volt. Én is későn kaptam észbe, csak nagy nehezen sikerült a második sorba bejutnom. Még a zene bűvölete alatt álltam, mikor megláttam a színpadon Schuster Lórántot. Elképesztő, amit Rudán Joe-val teljesítenek. Bár Rudán Joe nagyképűsége nem igazán nyerte nálam, de az biztos, hogy örületes hangulatot tudnak varázsolni. Az *Asszonyt akarok!* című nótánál szokásukhoz híven színpadra hívták az első sorokban tomboló amazonokat. A hatás frenetikus volt! A P. Mobil után

Egy húzós hétvége

Számomra szerencsés nap volt az áprilisi péntek 13., ugyanis Kamelot-koncerten frissíthettem fel emlékezetem afelől, hogy milyen is egy igazi, jó kis ugrálós koncert. Már rég volt ilyesmiben részem.

A nagy ugrálás közben, valamikor a koncert vége felé döbbsentem rá, hogy nekem erről írnom kell! Ha más nem, hát csak úgy, saját magam boldogítására... De egyszerűen nem hagyhatom írott szó nélkül azt a fantasztikus és felemelő közösségi érzést, amely engem akkor eltöltött, még akkor sem, ha igazán keveset tudok visszaadni abból a hangulatból írásban. A *koncerthangulat* volt az a - már majdnem elfelejtett - érzés.

Mert nem az együttes személye a lényeg, vagy az általuk képviselt zenei stílus. Elismerem, ezek is fontosak, de az igazi lényeg az, hogy aznap este egyetlen dolog miatt együtt volt az a rengeteg ember, és mindenki fantasztikusan érezte magát. Mint valami hatalmas, többsejtű organizmus (orgazmus?) primitív ösztönöktől vezérelve. És ez a primitív ösztön a boldogságra való törekvés volt. Sikeresen kielégítettük ösztönünket!

Mindenki énekelt, ugrált, kiabált, sikított, ahogy éppen jólesett neki. Aki pedig éppen nem ismerte az aktuális dal szövegét, az dúdolt, „vóóó”-zott, vagy csak egyszerűen üvöltött torkaszakadtából. Boldogan gondolok arra az örült estére.

Nagy Feróék következtek. A „nemzet csótánya” most is kitett magáért. A koncertet a „XX. század”-dal indították, melynél a tömeg jól kiüvöltötte magát. Mondanom sem kell, másnap be voltam rekedve, de biztos, hogy nem voltam egyedül. A koncerten nem maradhatott el a farkasüvöltés sem (*Nagyvárosi farkas*), és természetesen a „2000. év feléből” is „2000. év után” lett. A Beatricét a Lord követte. Most voltam először Lord koncerten, és fantasztikus élményt nyújtott számomra, hogy énekesük milyen jól „nyomja” az új dalokat is picit feminin hangon. Bevallom, szégyen vagy nem, mikor kicsi voltam azt hittem, hogy nő énekel. A visszatapsolt számuk a *Vándor* című ösláger volt. A már rituálészerű letérelést a szám elején

most sem hagytuk ki. Imádom ezt a számot! A több mint 10 órás koncertsorozatot a Blues Company zárta. Meglepő volt, hogy a hajnali időpont és a fáradtság ellenére is sokan kitartottunk a végsőkig. Még egy kisebb „pogo” is kialakult. Sajnos hajnal három után egy pár perccel be kellett fejeznünk a koncertet, de a *Börtön ablakában* című nótát még a hangszerek lepakolása alatt is énekelték.

Felemelő élmény volt látni, ahogy a 9 év körüli, baboskendős kisseről az ősz hosszúhajú rockernagypapáig mindenki együtt élvezte a rock'n'roll-t. Voltak metálosok, motorosok, bőrnacsok, farmerosok és még punkok is. Hihetetlen, hogy egy koncert mennyi embert képes összetartani, és a tomboló tömeg egyetlen lénné válna egyszerre éri át a rockzene gyönyörét.

SOMODI ANETT

Milyen egy jó koncert? A közönség és az előadók is egyaránt jól érzik magukat. Mert másként nem ér az egész semmit! Szerintem. Egyébként nem is tudom kinek tetszett jobban a koncert. Nekik, vagy nekünk? Micsoda felemelő érzés lehet, ha egyszerre mintegy ezer ember éneklé a dalt, amit ők írtak? Márpedig mi énekeltük! A zúzósabb számokra meg ráztuk a fejünket. Mint a régi szép rockőrült időkben...

Másnap alig kiheverve a fáradsalmakat kaptam a telefonhívást, hogy egy régi kedves barátom újra a városba jön, nem lenne-e kedvem vele és csatlakozó egyéb ismerőseivel elmenni a Belvárho... Fáradtságom és erős nyaki fájdalmaim ellenére igent mondtam. Ekkor még nem sejtettem, hogy életem eddigi legjobb diszkóélménye vár rám.

Mi a jó abban, hogy egy csomó részeg ember monoton zenére vonaglik, vagy éppen rázza magát egy négyszer négyméteres helyen? Én sem tudom. De el kell elismernem, hogy jó volt.

Egy kicsit magamba szálltam: tegnap én még metálra ráztam a fejem a fekete egyenbőrös tömegben, ma este meg itt diszkózom az izompólós keménylegények és a tarka cicababák között! Tán inkább a rockot választanám... Mint minden, ez is gusztsos dolga. És ide kell biggyesztenem: emberek! Menjete koncertre, menjete diszkóba! Tapasztaljátok meg, milyen az élet!

- szb -

Lengyelország és Ukrajna rendezheti a 2012-es labdarúgó Európa-bajnokságot

Ez már tényleg sok(k)...

A magyar pályázatot a hírek szerint el sem olvasták a döntéshozók

Az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) végrehajtó bizottsága cardiffi tanácskozásán úgy döntött, hogy Lengyelország és Ukrajna rendezheti a 2012-es labdarúgó Európa-bajnokságot. A győztes pályázat nyolc szavazatot kapott, az olaszokat négyen támogatták, míg Magyarországra és Horvátországra senki sem (!) voksolt. Ezzel vélhetően az is eldőlt, hogy 2016-ban sem lesz EB Magyarországon. A magyar pályázatot a hírek szerint el sem olvasták a döntéshozók, jelenleg is az UEFA raktárában porosodik.

Pedig nagyon bíztunk benne, nagyon akartuk ezt a sikert. Két sikertelen próbálkozás után úgy éreztük, hogy eljött a mi időnk. A legerősebbnek minősített pályázati anyag (ezt maga az UEFA ítélte meg), a sikeres prezentáció, a széleskörű összefogás és az előzetesen megígért támogatás tudatában joggal bizakodhattunk. Mert itt mindenki, aki az előkészítő munkában részt vett, közösen dolgozott a magyar sikerért. Április 18-án fél tizenkettő után néhány perccel azonban hidegzuhanyként ért minket Michel Platininek, az UEFA új elnökének bejelentése. A magyar pályázati vezető és egykori kiváló labdarúgó könnyeivel küszködve állt a kamerák keresztútjében.

Itt valaminek történnie kellett. A fogadóirodák szerint is a legesélytelenebb pályamunka győzött. A végeredmény, azt gondolom, önmagáért beszél, a csalódott fél akarva-akaratlanul is találgatásokba és kombinációkba kezd. Utólag ki lehet jelteni, hogy a háttérben már minden jó előre eldőlt. Pél-

MONTÁZS: À LA BÁRDOS

dául Joseph Blatternek, a FIFA elnökének kiveji és varsói látogatásán, ahol a nemzetközi labdarúgás első embere nem rejtette véka alá véleményét, és kijelentette: ő a lengyel-ukrán duót favorizálja. Az UEFA szerződésben kötelezi magát arra, hogy végső döntését a pályázat alapján hozza meg.

Ha az olaszok nyernek, egy rossz szót sem szólhattunk volna. Ők már akár holnap meg tudnák rendezni a kontinensviadalt. Kiváló stadionjaik, útjaik és szállodáik nem csak a tervekben szerepelnek. Ukrajnában azonban a polgárháború szélén áll az ország, lengyel barátainknál kormánybiztos áll a labdarúgó-szövetség élén, mintegy 50 személy ellen folyik eljárás korrupció gyanúja miatt,

két élvonalbeli együttest pedig visszasoroltak a másodosztályba. Azzal, hogy az érzelmekre próbáltunk hatni, pályázatot nem tudtunk nyerni. Kis ország vagyunk, és nekünk nincsenek gazdag acélmágnásaink. Ahogy egy magyar edző fogalmazott a sportesatorna műsorában, mi a lelkeket aranyozott labdával melengettük, a másik oldal pedig aranyozott rudakkal a zsebeket melengette. Emellett a 90 milliós lakosság kínálta üzleti lehetőségek is meghatározó szerepet játszhattak a döntésben. Az UEFA nem titkolt célja, hogy a közép-kelet-európai régiót felzárkóztassa. De azt nem gondoltuk, hogy ennyire keletre nyitnak.

Az ukrán siker kulcsfigurája Hrihorij Szurkisz volt. A végrehajtó bizottság tagja még 1995-ben a leghíresebb ukrán labdarúgócsapat, a Dinamo Kijev elnökeként megvesztegette csapata mérkőzésén a játékvezetőt, ezért csapatát kizárták a további küzdelmekből. A dolog tanulsága az, hogy egyetlen tagot sem voltunk képesek delegálni az UEFA bizottságába, ebből kifolyólag sportdiplomáciai súlyunk jóval csekélyebb volt riválisainknál. A döntéssel elvesztettük a lehetőséget arra, hogy Magyarország egy hónap erejéig a világ figyelmének középpontjába kerüljön, hogy több évtizedes infrastrukturális lemaradásunkat rövid idő alatt felszámoljuk, hogy stadionok és szállodák épüljenek, és ebből a jövő generációja profitáljon.

Az utóbbi hónapokban tapasztalt összefogásból kell erőt merítenünk a jövőre nézve. Folytatnunk kell megkezdett utánpótlás-nevelési programjainkat, a stadionok megkezdett felújításait, bizalmat és türelmet kell adnunk a Várhidi Péter vezette fiatal nemzeti tizenegyünknek. Mert nekünk, magyaroknak a legnagyobb elégtétel az lenne, ha a magyar csapat 2012-ben hazai pályáján győznie le a házigazdát.

A zöld gyepen. Nem a színpalak mögött, ahol most az ukránok legyőztek minket.

KORENCI LÁSZLÓ

Kettővel a szerbek előtt – ám ismét „csak” másodikként

KÉPZELETBELI beszélgetés két magyar vízilabda szurkoló között. Az egyikük nem ismeri a melbourne-i vébé eredményét. „Te! Hányadikak lettünk?”, „Megelőztük a szerbeket!”, „Akkor világ-bajnokok vagyunk!”, „Nem...”, „Hogyhogy???”

Pedig a szerbeket – Athén óta először – ismét megelőztük. De ez sem volt elég az üdvösséghez. Athén óta kétpólusú lett a pólóvilág: magyar-szerb döntők, melyek végén (a feledhetetlen 8-7-et leszámítva) déli szomszédjaink örülhettek. Még el sem kezdődött a 2007-es vb, mikor már mindenki az újabb egymás elleni döntővel foglalkozott. Hiba volt. Szinte a semmiből érkeztek a horvátok, és előbb tönkrevették ellenségeiket (akik végül 4.-ként fejezték be a tornát), majd hosszabbítás után a döntőben minket is.

Mi, magyarok csak a győztesekre emlékszünk, csak a győzelmet értékeljük, már az ezüstérmeket is kudarcként fogadjuk. Ki tudja akár csak az athéni olimpiai magyar ezüstérmeseit felsorolni? Ugye kevesen. Ez hatványozottan igaz az olyan sikersportágra, ahol egyszerűen elhalmoznak bennünket világraszóló diadalokkal a fiúk.

Megvolt az esélyünk, hogy megverjük a horvátokat. Két alkalommal is a kezünkben volt a meccslabda, de nem sikerült gólrá váltani. Ami nem sikerült nekünk, az összejött a horvátoknak – a lélektani pillanatokban gólokat tudtak szerezni.

A mérkőzés óta már sok szakíró kereste az újabb ezüst okát (igazságtalanok vagyunk – ha az aranylábú fiaink egyszer, csak egyszer kijutnának a világbajnokságra, már a vállukon hordoznák őket a nép, a vízilabdásainkat meg földre döngöljük egy vb-ezüst miatt...) Itt álljon azonban csak egy igazán megdöbbentő számadat:

Új-Zéland 3/6, Kanada 3/13 (!!!), Románia 2/9, Németország 1/5, Spanyolország 5/11, Horvátország 3/11. Összesen: 17/55 (31%). A számok azt mutatják, hogy hány megítélt kiállítás sikerült gólrá váltania a magyar csapatnak. Ilt látszik meg a válogatott legnagyobb (egyetlen?) hibája: egyszerűen nem képes nagy százalékban értékesíteni a főrokat. Ami egy gyengébb ellenféllel szemben (Kanada) még nem probléma, mert védekezésben klasszissokkal jobbak vagyunk az ellenfélnél, ám

az erősebb csapatokkal szemben egyre súlyosbodó probléma. Amíg mi 11-ből három előnyt dobtunk be a döntőben, addig a horvátok 10-ből hatot. Kétszer annyit. S aki látott már vízilabdamerkőzést, jól tudja – a bírók általában azonos (plusz-mínusz 1-2) számban adják a csapatoknak az előnyöket, illetve az esélyt ezzel a gólszerzésre. Aki nem dob gólt, hátrányba kerül.

A döntőben szinte görcsössé váltak a húzóemberek, csak Kiss Gergő tudott mezőnyben tudásához méltóan játszani. A magyar csapat erejét jelzi, hogy tudásának maximum 75-80%-át nyújtva is valós esélye volt megnyerni a világbajnokságot – ez Pekingre nézve csak jót jelenthet. A magyarok dobták a legtöbb (84) találatot. Kívülről persze minden mondat csak okoskodásnak tűnhet. Nem mondhatjuk, hogy nem égett a tűz a fiúkban (aki látta Nagy Viktor arcát Kiss góljánál, vagy Szécsi vonásait 31 másodperccel a vége előtt, amikor szögletet ítélték a játékvezetők, azok tudják, mire gondolok). Megpróbálták, nem sikerült.

A világ második csapatának lenni nem szégyen. A hősköltevények megírásával meg várunk Pekingig.

PATAKI GÁBOR